

Wijziging Beleidsregels arbeidsomstandighedenwetgeving (Richtlijn Atex)

Besluit van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 3 juli 2003, Directie Arbeidsveiligheid en -gezondheid, nr. A&G/W&P/2003/46653, tot wijziging van de Beleidsregels arbeidsomstandighedenwetgeving in verband met de opname in het Arbeidsomstandighedenbesluit van regels betreffende explosieve atmosferen

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

Besluit:

Artikel I

De Beleidsregels arbeidsomstandighedenwetgeving¹ worden als volgt gewijzigd:

A

Beleidsregel 5.4 -2 Zitgelegenheid bij kassawerk in zelfbedieningswinkels wordt als volgt gewijzigd:

1. Onderdeel 2, onder b, komt te luiden:
  - b. de stoel voldoet aan de norm NEN-EN 1335-1:2000 ‘Kantoormeubelen - Kantoorstoele - Deel 1: Afmetingen - Bepaling van afmetingen’,.
2. Onderdeel 5, onder d, komt te luiden:
  - d. de hoogte waarop de onder a t/m c genoemde voorzieningen zich bevinden maximaal 10 centimeter afwijkt van de werkhoogte,.

B

Onderdeel 3 van beleidsregel 5.4 -3 Zitgelegenheid bij baliewerk komt te luiden:

3. Bij baliewerk in combinatie met beeldschermwerk in de zin van artikel 5.12 van het Arbeidsomstandighedenbesluit is sprake van een doelmatige zitgelegenheid als de stoel voorzien is van verstelbare armsteunen.

C

In Bijlage 1, behorend bij beleidsregel 33 Arbowet 1998, Tarieflijst boetenormbedragen bestuurlijke boete Arbeidsomstandighedenwet 1998, wordt deel 2, Arbeidsomstandighedenbesluit, gewijzigd als volgt:

1. Na artikel 3.5 wordt een nieuwe paragraaf met vijf nieuwe artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel	lid	beboetbare feiten	boete normbedrag
---------	-----	-------------------	------------------

Paragraaf 2a Explosieve atmosferen

3.5b	2	Samenwerking en coördinatie	€ 900
		In aanvulling op artikel 19, tweede lid, van de wet coördineert de werkgever die verantwoordelijk is voor de arbeidsplaats, bedoeld in het eerste lid, de uitvoering van alle maatregelen inzake veiligheid en gezondheid.	
3.5c	1	Nadere voorschriften risico-inventarisatie en -evaluatie; explosie veiligheidsdocument	€ 450
		De gevaren in verband met explosieve atmosferen en de bijzondere risico's die daaruit kunnen voortvloeien, worden in het kader van de risico-inventarisatie en -evaluatie, bedoeld in artikel 5 van de wet, voor de aanvang van de arbeid en bij iedere belangrijke wijziging, uitbreiding of verbouwing van de arbeidsplaats, de arbeidsmiddelen of het arbeidsproces, in hun geheel beoordeeld en schriftelijk vastgelegd in een explosie veiligheidsdocument.	

Artikel	lid	beboetbare feiten	boete normbe- drag
	2	Bij de beoordeling, bedoeld in het eerste lid, wordt in ieder geval rekening gehouden met: a. de waarschijnlijkheid van het voorkomen en het voortduren van explosieve atmosferen; b. de waarschijnlijkheid dat ontstekingsbronnen, elektrostatische ontladingen daaronder begrepen, aanwezig zijn, actief worden en daadwerkelijk ontsteken; c. de aanwezige installaties, de gebruikte stoffen, de processen en hun mogelijke wisselwerkingen; d. de omvang van de te verwachten gevolgen.	€ 450
	3	Bij de beoordeling, bedoeld in het eerste lid, worden tevens ruimten in aanmerking genomen die via openingen verbonden zijn of kunnen worden verbonden met ruimten waar explosieve atmosferen kunnen voorkomen.	€ 450
	4	In het explosie veiligheidsdocument zijn ten minste vermeld: a. een identificatie en beoordeling van de explosierisico's; b. de wijze waarop de arbeidsplaatsen en arbeidsmiddelen, met inbegrip van de alarminstallaties, met de vereiste aandacht voor de veiligheid zijn ontworpen, worden gebruikt of bediend en onderhouden; c. welke gebieden zijn ingedeeld in zones als bedoeld in artikel 3.5d, eerste lid d. de wijze waarop uitvoering is gegeven aan de maatregelen, bedoeld in de artikelen 3.5d, 3.5e en 3.5f. e. indien op arbeidsplaatsen als bedoeld in artikel 3.5b, eerste lid, meerdere werkgevers arbeid doen verrichten, de wijze waarop voldaan is aan artikel 19, tweede lid, van de wet en het doel, de maatregelen en de wijze van uitvoering van de coördinatie, bedoeld in artikel 3.5b, tweede lid.	€ 225
3.5d		Algemene preventieve maatregelen	
	1	Doeltreffende maatregelen zijn genomen om het ontstaan van een explosieve atmosfeer op de arbeidsplaats te voorkomen.	€ 2.250
	2	Indien het voorkomen van het ontstaan van een explosieve atmosfeer, gezien de aard van het werk niet mogelijk is, worden in de hieronder aangegeven volgorde de volgende maatregelen genomen: a. de ontsteking van explosieve atmosferen wordt voorkomen, waarbij rekening wordt gehouden met elektrostatische ontladingen die van werknemers of de arbeidsplaats als ladingsdrager of ladingsproducent kunnen uitgaan;	€ 2.250
	3	b. de schadelijke gevolgen van een explosie worden beperkt.	€2.250
		In aanvulling op de maatregelen, bedoeld in het eerste en tweede lid, wordt de mogelijkheid tot uitbreiding van een explosie beperkt.	
	4	Indien werknemers of anderen door explosieve atmosferen gevaar kunnen lopen, wordt, in aanvulling op het eerste tot en met derde lid, de arbeidsplaats zodanig ingericht dat veilig kan worden gewerkt.	€ 900
		Indien werknemers of anderen door explosieve atmosferen gevaar kunnen lopen, wordt, in aanvulling op het tweede en derde lid, er op de arbeid passend toezicht, met inbegrip van het gebruik van passende technische middelen, uitgeoefend. De inhoud en de mate van het toezicht is afhankelijk van de uit de beoordeling, bedoeld in artikel 3.5c, eerste lid, gebleken gevaren.	€ 900

Artikel	lid	beboetbare feiten	boete normbe- drag
	5	Indien uit de beoordeling, bedoeld in artikel 3.5c, eerste lid, is gebleken dat er explosieve atmosferen kunnen voorkomen, worden gebieden waar deze atmosferen kunnen heersen ingedeeld in gevarenzones als bedoeld in bijlage I bij richtlijn nr. 1999/92/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 16 december 1999 (PbEG 2000, L 23) betreffende minimumvoorschriften voor de verbetering van de gezondheidsbescherming en van de veiligheid van werknemers die door explosieve atmosferen gevaar kunnen lopen (vijftiende bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, eerste lid, van richtlijn nr. 89/391/EEG).	€ 450
	6	Gevarenzones worden gemarkeerd door middel van waarschuwborden die voldoen aan de bepalingen, vastgesteld bij of krachtens afdeling 2 van hoofdstuk 8.	€ 270
3.5e		Maatregelen in gevarenzones In de gevarenzones, bedoeld in artikel 3.5d, vijfde lid, en met betrekking tot de installaties in gebieden zonder explosiegevaar die vereist zijn voor, of bijdragen tot het explosie veilig gebruik van installaties die zich op plaatsen bevinden waar explosiegevaar heerst, worden in ieder geval de volgende maatregelen genomen:	€ 2.250
		a. vrijkomende gassen, dampen, nevels of brandbaar stof die explosiegevaar kunnen doen ontstaan, worden op passende wijze afgevoerd en onschadelijk gemaakt.	
		b. indien een explosieve atmosfeer meerdere soorten brandbare stoffen	€
		2.250 bevat, wordt bij de veiligheidsmaatregelen uitgegaan van het grootste mogelijke risico op basis van de beoordeling, bedoeld in artikel 3.5c, eerste lid.	
		c. installaties, apparaten, beveiligingssystemen en het installatiemateriaal, worden, met inachtneming van onderdeel e, slechts in gebruik genomen indien uit het explosie veiligheidsdocument op van de beoordeling, bedoeld in artikel 3.5c, eerste lid, is gebleken dat aan het gebruik ervan geen explosiegevaar verbonden is.	€ 900
		d. onderdeel c is van overeenkomstige toepassing op arbeidsmiddelen en de verbindingstukken ervan die geen apparaten en beveiligingssystemen zijn als bedoeld in het Besluit explosie veilig materieel, indien hun opnemering in de installaties aanleiding kan geven tot ontstekingsgevaar.	€ 900
		e. voor zover het explosie veiligheidsdocument op basis van de beoordeling, bedoeld in artikel 3.5c, eerste lid, geen andere eisen stelt, worden in de gevarenzones apparaten en beveiligingssystemen gebruikt overeenkomstig de categorieën als bedoeld in het Besluit explosie veilig materieel en toegepast volgens de navolgende principes: 1°. gevarenzone 0 of 20: categorie 1-apparatuur; 2°. gevarenzone 1 of 21: categorie 1- of categorie 2-apparatuur; 3°. gevarenzone 2 of 22: categorie 1-, categorie 2- of categorie 3-apparatuur.	€ 2.250
		f. de nodige maatregelen worden getroffen ter voorkoming van verwisseling van installatiemateriaal.	€ 900
		g. in gebieden waar een explosieve atmosfeer kan ontstaan wordt aan werknemers werkkleding ter beschikking gesteld die voldoet aan afdeling 1 van hoofdstuk 8 en die door de werknemers bij de arbeid steeds wordt gedragen.	€ 675

Artikel	lid	beboetbare feiten	boete normbe- drag
		h. indien een toestand ontstaat waarin een explosie zich kan gaan voordoen, worden werknemers optisch of akoestisch gewaarschuwd en teruggetrokken.	€ 2.250
		i. voor de eerste inbedrijfstelling van een arbeidsplaats en bij iedere belangrijke wijziging, uitbreiding of verbouwing van de arbeidsplaats, arbeidsmiddelen of het arbeidsproces waarbij explosieve atmosferen kunnen voorkomen, wordt de explosieveiligheid van de gehele installatie gecontroleerd door een ter zake deskundig persoon.	€ 900
3.5f		Bijzondere maatregelen Voor zover uit de resultaten van de beoordeling, bedoeld in artikel 3.5c, eerste lid, hiertoe de noodzaak is gebleken, worden in aanvulling op artikel 3.5e de volgende maatregelen genomen:	
		a. schriftelijke instructies worden verstrekt met betrekking tot de uitvoering van de arbeid;	€ 270
		b. voor de aanvang van arbeid dat gevaar kan opleveren, wordt toestemming verleend door een daartoe bevoegde persoon om deze arbeid te verrichten;	€ 270
		c. apparaten en beveiligingssystemen worden, wanneer stroomuitval extra gevaren teweeg kan brengen, onafhankelijk van de rest van de installatie, bij stroomuitval in een veilige bedrijfstoestand gehandhaafd;	€ 900
		d. automatisch gestuurde apparaten en beveiligingssystemen die van de voorziene bedrijfsomstandigheden afwijken, worden zonder gevaar manueel uitgeschakeld. Deze ingrepen worden door bevoegde werknemers uitgevoerd;	€ 900
		e. indien de noodstopinrichtingen in werking worden gesteld, wordt de opgeslagen energie zo snel en zo veilig mogelijk afgevoerd of geïsoleerd, zodat zij niet langer een bron van gevaar vormt;	€ 900
		f. vluchtmiddelen worden beschikbaar en gebruiksklaar gehouden zodat werknemers de gevaarlijke gebieden snel en veilig kunnen verlaten.	€ 1.350

2. In artikel 4.6, derde lid, wordt 'de plaats op of de ruimte' vervangen door: de plaats of de ruimte.

3. Het opschrift van artikel 4.50 komt te luiden: Artikel 4.50 nadere voorschriften risico-inventarisatie en -evaluatie.

4. Het opschrift van artikel 6.7 komt te luiden: Artikel 6.7 nadere voorschriften risico-inventarisatie en -evaluatie, beoordelen en meten.

D

Bijlage 2, behorend bij beleidsregel 33 Arboret 1998, Lijst van ernstige beboetbare feiten Arbeidsomstandighedenwet 1998, wordt gewijzigd als volgt:

In numerieke volgorde worden de volgende ernstige beboetbare feiten ingevoegd:

Het ontbreken van doeltreffende maatregelen om het ontstaan van een explosieve atmosfeer op de arbeidsplaats te voorkomen.

(artikel 3.5d, lid 1, Arbobesluit)

Een uitroepteken wordt geplaatst voor dit ernstige beboetbare feit.

Het niet nemen van de volgende maatregelen in de hieronder aangegeven volgorde, indien het voorkomen van het ontstaan van een explosieve atmosfeer, gezien de aard van het werk, niet mogelijk is:

a. de ontsteking van explosieve atmosferen wordt voorkomen, waarbij rekening wordt gehouden met elektrostatische ontladingen die van werknemers of de arbeidsplaats als ladingsdrager of ladingsproducent kunnen uitgaan;

b. de schadelijke gevolgen van een explosie worden beperkt;

(artikel 3.5d, lid 2, Arbobesluit)
Een uitroepteken wordt geplaatst voor dit ernstige beoetbare feit.

Het ontbreken van de volgende maatregelen in de gevarenczones, bedoeld in artikel 3.5d, vijfde lid, en met betrekking tot de installaties in gebieden zonder explosiegevaar die vereist zijn voor, of bijdragen tot het explosie veilig gebruik van installaties die zich op plaatsen bevinden waar explosiegevaar heerst:

a. vrijkomende gassen, dampen, nevels of brandbaar stof die explosiegevaar kunnen doen ontstaan, worden op passende wijze afgevoerd en onschadelijk gemaakt;

b. indien een explosieve atmosfeer meerdere soorten ontvlambare of brandbare gassen, dampen, nevels of stoffen bevat, wordt bij de veiligheidsmaatregelen uitgegaan van het grootste mogelijke risico;

(artikel 3.5e, onder a. en b, Arbobesluit)

Een uitroepteken wordt geplaatst voor dit ernstige beoetbare feit.

Het in de gevarenczones niet gebruiken en toepassen van apparaten en beveiligingssystemen overeenkomstig de categorieën als bedoeld in het Besluit explosie veilig materieel volgens de navolgende principes:

1°. gevarenczone 0 of 20: categorie 1-apparatuur;

2°. gevarenczone 1 of 21: categorie 1- of categorie 2-apparatuur;

3°. gevarenczone 2 of 22: categorie 1-, categorie 2- of categorie 3-apparatuur;

(artikel 3.5e, onder e, Arbobesluit)

Een uitroepteken wordt geplaatst voor dit ernstige beoetbare feit.

E

Bijlage 3, behorend bij beleidsregel 33

Arbowet 1998, Lijst van direct beoetbare feiten

Arbeidsomstandighedenwet 1998, wordt gewijzigd als volgt:

In numerieke volgorde wordt het volgende direct beoetbare feit ingevoegd:

Het niet beschikbaar en gebruiksklaar houden van vluchtmiddelen zodat werknemers de gevaarlijke gebieden snel en veilig kunnen verlaten. (artikel 3.5f, onder f, Arbobesluit)

Artikel II

In artikel I, onder A, punt 30, van het Besluit van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, M. Rutte, van 24 december 2002, Directie Arbeidsveiligheid en -gezondheid, nr. A&G/W&O/02 101199, tot wijziging van de Beleidsregels arbeidsomstandighedenwetgeving in verband met de opname van bepalingen ten aanzien van veiligheid en gezondheid van werknemers in de mijnbouwsector, werken onder overdruk en enige andere wijzigingen (Stcrt. 249) vervalt onderdeel d.

Artikel III

Dit besluit treedt in werking op de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

Dit besluit zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

's-Gravenhage, 3 juli 2003.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
namens deze,

De waarnemend Directeur-Generaal Arbeidsomstandigheden en Sociale Verzekeringen,
G.J.M. de Vries.

¹ Stcrt. 2001, 239 (supplement), laatstelijk gewijzigd bij besluit van 9 april 2003 (Stcrt. 75).

Toelichting

Algemeen

Dit besluit bevat diverse wijzigingen van de Beleidsregels arbeidsomstandighedenwetgeving. Het betreft wijzigingen naar aanleiding van wijzigingen in het

Arbeidsomstandighedenbesluit (Arbobesluit), welke zijn veroorzaakt door uitvoering van richtlijn nr.

1999/92/EG van het Europese Parlement en de Raad van de Europese Unie van 16 december 1999 betreffende minimumvoorschriften voor de verbetering van de gezondheidsbescherming en van de veiligheid van werknemers die door explosieve atmosferen gevaar kunnen lopen (PbEG 2000, L 23), kortweg genoemd de richtlijn 'Veilig werken in een explosiegevaarlijke omgeving'.

Daarnaast betreft het een correctie van het Besluit van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, M. Rutte, van 24 december 2002, Directie Arbeidsveiligheid en -gezondheid, nr. A&G/W&O/02 101199, tot wijziging van de Beleidsregels arbeidsomstandighedenwetgeving in verband met de opname van bepalingen ten aanzien van veiligheid en gezondheid van werknemers in de mijnbouwsector, werken onder overdruk en enige andere wijzigingen (Stcrt. 249), waarin abusievelijk in bijlage 1, behorend bij de beleidsregel 33, het tiende lid van artikel 6.16 Arbobesluit werd gewijzigd.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel I

Onderdelen A en B

Deze onderdelen betreffen slechts kleine redactionele wijzigingen.

Onderdeel C (tarieflijst boetenormbedragen)

Per 30 juni 2003 treden een aantal wijzigingen in het Arbeidsomstandighedenbesluit in werking welke zijn veroorzaakt door uitvoering van de richtlijn 'Veilig werken in een explosiegevaarlijke omgeving'.

In overleg met de Arbeidsinspectie zijn volgens de systematiek van de Arbeidsomstandigheden-regelgeving boetenormbedragen bepaald en toegevoegd aan de artikelen die per 30 juni 2003 in de artikelen 9.9b en 9.9.c van het Arbobesluit zijn opgenomen en beoetbaar gesteld.

Door voornoemde wijzigingen is de tarieflijst boetenormbedragen gewijzigd.

Onderdeel D (lijst van ernstige beoetbare feiten)

Bij het vaststellen van de boetenorm-

bedragen is met de Arbeidsinspectie overleg gevoerd over werkzaamheden en situaties die ernstig gevaar (kunnen) opleveren voor personen. Naar aanleiding van deze bespreking is een aantal ernstige beboetbare feiten geformuleerd die thans zijn ingevoegd in de lijst van ernstige beboetbare feiten.

In al deze gevallen is het afhankelijk van de situatie of het betreffende feit al dan niet een ernstig gevaar voor personen betekent. Dit wordt aangegeven door een uitroepteken in de kantlijn voor de betreffende feiten. Het is aan de toezichthouders om te beoordelen of de situatie zo ernstig is dat het werken dient te worden stilgelegd.

Onderdeel E (lijst van direct beboetbare feiten)

Bij het vaststellen van de boetenormbedragen is overleg gevoerd over werkzaamheden en situaties die niet tot de categorie ernstige beboetbare feiten kunnen worden gerekend, maar waarvoor bij niet naleving toch een directe sanctie moet worden opgelegd en in een aantal gevallen ook direct maatregelen moeten worden getroffen.

Naar aanleiding van deze bespreking is een direct beboetbaar feit geformuleerd dat thans is ingevoegd in de lijst van direct beboetbare feiten.

Artikel II

In het Besluit van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, M. Rutte, van 24 december 2002, Directie Arbeidsveiligheid en -gezondheid, nr. A&G/W&O/02 101199, tot wijziging van de Beleidsregels arbeidsomstandighedenwetgeving in verband met de opname van bepalingen ten aanzien van veiligheid en gezondheid van werknemers in de mijnbouwsector, werken onder overdruk en enige andere wijzigingen (Stcrt. 249), werd abusievelijk vermeld dat het tiende lid van artikel 6.16 Arbobesluit werd gewijzigd.

Aangezien dit lid van artikel 6.16 Arbobesluit niet beboetbaar is gesteld, is dit niet in bijlage 1 van beleidsregel 33 Arbowet 1998 opgenomen en kon dit derhalve ook niet worden gewijzigd.

Dit besluit zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

namens deze,

De waarnemend Directeur-Generaal Arbeidsomstandigheden en Sociale Verzekeringen,

G.J.M. de Vries.